

Sygn. akt II Ka 855/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2024r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Agata Kowalska
Protokolant:	sekr. sądowy Kinga Ambroziak vel Mrozowicz

przy udziale Prokuratora Marka Kempki

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2024 r. i 20 marca 2024 r.

sprawy **M. K.**

oskarżonego z art. 209 §1a k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Garwolinie

z dnia 21 września 2023 r. sygn. akt II K 145/23

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnia oskarżonego M. K. od popełnienia zarzucanego mu czynu;

II. stwierdza, że koszty procesu ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE	
Formularz UK 2	Sygnatura akt II Ka 855/23
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA	

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji
--

wyroki Sądu Rejonowego w Garwolinie z dnia 21 września 2023 r. w sprawie II K 145/23

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
	1.	M. K.	Egzekwowanie ze świadczenia rentowego M. K. alimentów na rzecz O. K. oraz należności na rzecz innych wierzycieli	Zaświadczenie z (...) Oddział w S. Zaświadczenie o wyegzekwowanych kwotach od Komornika sądowego	127,133-134, 135-138
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
	Zaświadczenie z (...) Oddział w S. Zaświadczenie o wyegzekwowanych kwotach od Komornika sądowego	Pisma urzędowe, sporządzone i nadesłane przez uprawnione podmioty. Ich autentyczność oraz treść nie budzą wątpliwości. W całości wiarygodne.

<p>2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</p>		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu
-----	-----	-----

<p>STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</p>		
Lp.	Zarzut	
	<p>Mając na uwadze treść osobistej apelacji oskarżonego należy przyjąć, że podnosi on zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść orzeczenia polegający na nieprawidłowym przyjęciu, że oskarżony dopuścił się popełnienia zarzucanego mu czynu, podczas gdy komornik dokonuje co miesiąc potrąceń alimentów z renty otrzymywanej przez niego z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Apelacja złożona w sprawie przez oskarżonego M. K. okazała się zasadna. Analiza akt sprawy i pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia wskazuje, że Sąd Rejonowy poczynił</p>		

wadliwe ustalenia faktyczne, wyprowadzając ze zgromadzonych dowodów dowolne wnioski i na ich podstawie dokonując nieprawidłowej subsumpcji zachowania oskarżonego i sposobu jego wywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego pod przepis art. 209 § 1a kk.

Na wstępie zaznaczyć należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, iż dla bytu przestępstwa niealimentacji nie wystarczy samo potwierdzenie, że oskarżony nie płaci alimentów, do których łożenia był zobowiązany, lecz konieczne jest równoczesne ustalenie, iż od tego obowiązku „uchyla się” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11.05.2022 r., sygn. III KK 64/22, LEX nr 3409745). W pojęciu „uchyla się” zawarty jest zawsze negatywny stosunek psychiczny osoby zobowiązanej do świadczenia - sprawca obowiązku tego nie wypełnia, gdyż go wypełnić nie chce lub lekceważy ten obowiązek. Musi to więc być zachowanie umyślne, w którym wyraża się szczególne nastawienie psychiczne sprawcy (element subiektywny), a z drugiej strony - stan uchylania się trwający przez określony dłuższy czas (element obiektywny) [tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7.11.2017 r., sygn. II KK 211/17, LEX nr 241759]. Uchylanie się nakłada obowiązek wykazania, że sprawca miał obiektywną możliwość dostarczania środków utrzymania, lecz tego nie czynił (zob. wyrok SN z 9.05.1995 r., III KRN 29/95, OSNKW 1995/9–10, poz. 64). Brak możliwości wykonania obowiązku łożenia może wynikać z tego, że sprawca w okresie objętym zarzutem miał status bezrobotnego bez prawa do zasiłku, że nie

było dla niego ofert pracy w urzędzie pracy, że był obłożnie chory albo wymagał kosztownego leczenia, na które musiał przeznaczyć środki, którymi dysponował. Źródłem niemożności wykonania obowiązku mogą być również liczne zobowiązania publicznoprawne, powstałe zwłaszcza przed okresem niealimentacji, a przede wszystkim zajęcia komornicze oraz toczące się egzekucje dotyczące tych zobowiązań (Komentarz do art. 209 kk, Konarska-Wrzošek Violetta (red.), wyd. IV, opublikowano: WKP 2023).

Z konsekwentnych wyjaśnień złożonych w sprawie przez M. K. wynika, iż pobiera on rentę inwalidzką w związku z niezdolnością do pracy, z którego to świadczenia komornik potrąca co miesiąc należności na poczet alimentów. Znalazło to potwierdzenie w dołączonej już na etapie postępowania przygotowawczego informacji Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Garwolinie. Sąd I instancji, dowolnie ocenił wyżej wskazane dowody, przyjmując, że M. K. uchylał się od obowiązku alimentacyjnego, bowiem wiedząc jaka jest jego wysokość i jaka jest kwota potrąceń, nie wywiązywał się z niego, doprowadzając do powstania zaległości i narażając uprawnioną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, nie nadając właściwego znaczenia temu, że oskarżony pobiera rentę inwalidzką z uwagi na niezdolność do pracy, co jest jednoznaczne z tym, że nie ma możliwości zarobkowania, a otrzymywana renta jest jego jedynym źródłem dochodu. Jak wynika z akt sprawy i dołączonych w toku postępowania odwoławczego

dokumentów, nadesłanych przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Garwolinie oraz przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., w okresie zarzutu, tj. od 17 grudnia 2021 r. do 17 stycznia 2023 r. ze świadczenia rentowego otrzymywanego przez M. K. co miesiąc były dokonywane potrącenia w kwotach po 319,44 zł tytułem alimentów. Potrącenia były dzielone pomiędzy sprawy egzekucyjne prowadzone przeciwko dłużnikowi na rzecz innych wierzycieli. Skoro zatem oskarżony, miał świadomość, że z przysługującej mu renty, stanowiącej źródło jego utrzymania, Komornik dokonuje potrąceń na poczet alimentów, nie można przypisać mu uchylania się od obowiązku alimentacyjnego i tego, że obowiązek ten lekceważy i nie wypełnia go ze złej woli. Brak jest w materiale dowodowym okoliczności, które wskazywałyby, że oskarżony nie płaci alimentów w wysokości ustalonej przez Sąd ze złej woli, mimo, że ma ku temu obiektywne możliwości.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że w zachowaniu oskarżonego brak było elementu wolitywnego wymaganego dla przypisania znamion czynu zabronionego z art. 209 § 1a kk, tj. negatywnego nastawienia do ciążącego na nim obowiązku łożenia na utrzymanie uprawnionej.

Reasumując, brak rozważenia przez Sąd Rejonowy wszystkich okoliczności przedmiotowej sprawy, co prawda ujawnionych w toku rozprawy głównej, lecz nie ocenionych w sposób respektujący art. 7 kpk, miał niewątpliwy wpływ na wyrok pierwszoinstancyjny,

który z przyczyn opisanych powyżej został zmieniony przez Sąd Okręgowy w ten sposób, że oskarżonego uniewinniono od popełnienia zarzucanego mu czynu.	
Wniosek	
uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.	
Zasadność zarzutu warunkowała zasadność wniosku apelacyjnego.	

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
1.	-----
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
-----	-----
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot utrzymania w mocy
-----	-----
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	

-----	-----
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnił oskarżonego M. K. od popełnienia zarzucanego mu czynu.	
Zwięźle o powodach zmiany	
Szerzej o powodach zmiany w rubryce 3.1.	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia		
1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia		
-----	-----	
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia		
-----	-----	
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem		

szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
-----	-----	
4.1.	-----	# art. 454 § 1 k.p.k.-----
Zwięźle o powodach uchylenia		
-----	-----	
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
-----	-----	
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
-----	-----	-----
6. Koszty Procesu		

P unkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
II.	Wobec uniewinnienia oskarżonego, na podstawie przepisów art. 634 kpk w zw. z art. 632 pkt 2 kpk oraz art. 636 § 1 kpk Sąd Okręgowy stwierdził, iż wydatki postępowania odwoławczego w tej sprawie winien ponieść Skarb Państwa.

7. PODPIS

1.3. Granice zaskarżenia	
---------------------------------	--

Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	Oskarżony		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Cały wyrok		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany		

	w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana